

Tussenvoorziening

2015/2016

Tussenvoorziening De Steenen Kamer en De Kameleon	
Schooljaar:	2015-2016
Samenstellers:	Kees Groenenveld, directeur SWV 28.09 Netty Gruiters, directeur De Kameleon Jennifer de Wijs, directeur De Steenen Kamer Edwin de Weers, voormalig directeur De Steenen Kamer

Inhoud

Inleiding	3
Richtlijnen	4
De Doelgroep	5
Randvoorwaarden	5
Criteria	5
Procedure	6
Personeel & organisatie	6
Onderwijs	7
Ondersteuning en begeleiding	7
Organisatie & inrichting	8
Contacten met ouders en zorgpartners van het onderwijs	9
Risico's	9
Tijdpad en activiteiten	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Financiën	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

Inleiding

Het bestuur van het Samenwerkingsverband heeft in juni 2014, mede op advies van de toenmalige stuurgroep, ingestemd met de "Startnotitie structuurgroepen expertise centrum". De voorliggende notitie "Tussenvoorziening" biedt de uitwerking van de startnotitie.

De tussenvoorziening is bestemd voor leerlingen binnen SWV 28.09 die voldoen aan de criteria die beschreven staan in dit document. Deze voorziening kent twee locaties te weten SBO de Steenen Kamer te Zwijndrecht en SBO de Kameleon te Papendrecht.

De scholen voor speciaal basisonderwijs binnen het samenwerkingsverband (SBO De Steenen Kamer te Zwijndrecht en SBO De Kameleon te Papendrecht) trachten binnen passend onderwijs zo goed mogelijk in te spelen op vragen en behoeften vanuit het regulier basisonderwijs. Het samenwerkingsverband wil hiermee zo goed mogelijk thuisnabij onderwijs bieden aan leerlingen die net iets meer nodig hebben.

Binnen zowel het regulier basisonderwijs als binnen het speciaal basisonderwijs hebben scholen regelmatig te maken met leerlingen met dusdanig ernstige problematiek op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling en/of gedrag, dat deze scholen met de huidige mogelijkheden onvoldoende tegemoet kunnen komen aan de specifieke onderwijsbehoefte van deze leerlingen. Dit heeft niet alleen invloed op de ontwikkeling van de betreffende leerlingen, maar kan ook van invloed zijn op het pedagogisch en didactisch klimaat binnen de groep. Deze leerlingen zijn momenteel te vinden binnen het PO, het SBO, De Loep, SO (clst.4) en onder (potentiële) thuiszitters.

De aard, omvang en de intensiteit van het gedrag van het kind kan variëren afhankelijk van de omgeving waarin het kind zich bevindt. Het omschrijven van heldere criteria van de gedragskenmerken van een kind in een vastgelopen situatie doet geen recht aan de uitgangspunten van HGW. Hetzelfde kind kan in een andere situatie (een andere school, klas, groepssamenstelling, leerkracht, pedagogisch-didactische aanpak, etc.) ander gedrag laten zien, waarmee het kind niet aan de criteria van een andere onderwijssoort voldoet.

In deze notitie is er geprobeerd de doelgroep en de criteria te beschrijven, echter zijn wij van mening dat, een leerling niet vanuit een dossier beoordeeld kan worden. Een leerling afwijzen op alleen een diagnose past niet in onze visie op onderwijs en de zorg die daarbij hoort.

Doelstelling

Met de tussenvoorziening wil het samenwerkingsverband in samenwerking met de Steenen Kamer en de Kameleon de volgende doelstelling realiseren:

Leerlingen met specifiek onderwijsbehoeften thuis nabij onderwijs bieden.

Richtlijnen

De richtlijnen voor toelaatbaarheidverklaringen SO en SBO binnen het samenwerkingsverband laten een overlap zien tussen het aanbod en de leerlingenpopulaties van SBO, SO cluster 3 en SO cluster 4. Op het gebied van de Sociaal-emotionele ontwikkeling is er vooral tussen het SBO en het SO cluster 4 sprake van overlap.

In de richtlijn toelaatbaarheidverklaring voor het SBO wordt het volgende beschreven:

- Werkhoudingsproblematiek (o.a. problemen met concentratie, motivatie, plannen);
- gebrek aan zelfvertrouwen, faalangst en/of een negatief zelfbeeld;
- gedrags- en/of opvoedingsproblematiek (o.a. opstandig gedrag);
- te weinig zelfredzaam en/of kwetsbaar;
- een stoornis in het autistisch spectrum (of kenmerken daarvan);
- gedrags-, aandachtstekort- en/of emotionele stoornissen (of kenmerken daarvan); met ten gevolge daarvan een verminderd welbevinden en/of leerproblemen (leerachterstanden).

Hierbij kan sprake zijn van een overlap/begrenzing met het speciaal onderwijs cluster 4 (m.n. voor leerlingen met ernstige psychiatrische en gedragsstoornissen), de beïnvloedbaarheid van het gedrag speelt bij deze overweging een belangrijke rol.

Gezien de mogelijkheden en tevens de beperkingen die deze voorziening kan bieden, is er een grens aangegeven wat betreft de doelgroep die deze groep op kan vangen.

- Leerlingen, waarbij behandeling voorliggend is aan onderwijs, als gevolg van (een vermoeden van) meervoudige psychiatrische belemmeringen en/of comorbiditeit
- Ernstig oppositionele gedragsstoornis (ODD); waarbij het uitgesloten is dat de leerling kan genieten van de geboden randvoorwaarden, aanpak en aanbod.

Voor deze leerlingen kan een volwaardig cluster 4 voorziening beter tegemoet komen aan hun specifieke hulpvraag.

De Doelgroep

Binnen deze groep zitten leerlingen die (nog niet) kunnen gedijen binnen structuur en aanpak van een reguliere SBO groep. Daarnaast is de setting van cluster 4 (nog) niet (aantoonbaar) passend bij de onderwijsbehoeften van deze leerlingen. De groep is geen vervangende cluster 4 voorziening.

Binnen deze setting kan aan leerlingen een nieuw perspectief geboden worden. Het betreft hier over het algemeen leerlingen die door structurele gedragsproblematiek vastlopen binnen het regulier basisonderwijs, maar ook aan de grens zitten van de mogelijkheden van de reguliere groepen binnen het SBO.

De voorziening is een thuisnabij voorziening tussen het SBO en het SO cluster 4 voor leerlingen uit het (S)BAO en leerlingen die nu in het SO cluster 4 zitten. De 'overlap' zoals beschreven bij de richtlijnen kan ook betrekking hebben op o.a.:

- Leer en taakgedrag.
- Storend gedrag, voortdurend reageren en/of ruzie maken.
- De interactie met leerkrachten (overmatig afhankelijk, problemen met autoriteit, conflicten, enz.).
- Angstig en teruggetrokken gedrag (internaliserende gedragsproblemen)
- Agressie richting anderen of zichzelf (verbaal en/of fysiek).

Randvoorwaarden

Voor een deel van de leerlingen in de overlap zijn de SBO's van mening dat zij binnen deze tussenvoorziening een arrangement kunnen aanbieden welke zich kenmerkt door;

- 1) Specifiek pedagogisch klimaat, waardoor de doelgroep zich veilig voelt (zie "onderwijs" pagina 8).
- 2) afgestemde structuur in duidelijkheid en voorspelbaarheid.
- 3) een specifiek aanbod gericht op sociaal emotionele ontwikkeling, sociale vaardigheden, zelfvertrouwen en werkhouding.

Hiermee wordt tegemoet gekomen aan specifieke hulpvragen en onderwijsbehoeften.

Criteria

Leerlingen passend binnen deze voorziening hebben:

- ADHD of kenmerken van een ernstige beperking ten gevolgen van aandachttekort;
- ernstige werkhoudingsproblemen;
- ASS, stoornis van het autistisch spectrum van zowel internaliserend als externaliserend van aard;
- ODD; welke zich niet uit in fysiek agressief geweld tegen leerkrachten en medeleerlingen;
- Een ongunstig perspectief voor de algemene leermogelijkheden op grond van o.a. de cognitieve ontwikkeling.

De leerlingen die geplaatst worden in deze groep;

- Moeten kunnen deelnemen aan groepsgewijs onderwijs op pedagogisch en didactisch niveau.
- Zijn (meerdere keren) besproken in het OT (ondersteuningsteam).
- Plaatsing moet worden onderbouwd met gedragsvragenlijsten geïnterpreteerd onder verantwoordelijkheid van een gedragsdeskundige.
- Maken gebruik, of op termijn, van onderzoek/begeleiding van externe zorgpartners.
- Diagnose is niet verplicht, op basis van diagnose ook geen uitsluiting; ernst en aard van de beperking zijn bepalend.

Procedure

Aangeleverd dossier incl.:	BAO, SBO en SO
Aanvraagformulier TLV SBO met arrangement extra ondersteuning (deel C van het ABC-formulier)	X
Een gedragsvragenlijst	X
Verslaglegging vanuit OT	X
Een geldig ontwikkelingsperspectief (OPP)	X
Eventuele individuele handelingsplannen	X
Onderzoeksverslagen	X

- De aangevraagde toelaatbaarheidsverklaring zal worden afgegeven voor de duur van één schooljaar. Per schooljaar zal er een evaluatie binnen het OT van de SBO's plaatsvinden of de TLV verlengd wordt.
- Tijdens de OT bespreking in het BAO zijn t.b.v. de besluitvorming tot toelating tussenvoorziening, behalve de kernleden van het OT, ook een lid vanuit het OT van het SBO en de AB-er cluster 4 aanwezig.

Personeel & organisatie

Binnen de tussenvoorziening staat in totaal 1,5 WTF leerkracht. De competenties van deze leerkrachten zullen moeten voldoen aan de huidige functiebeschrijving leraar LB binnen SPON en in het bezit zijn van de Master SEN (gedragsspecialist). Daarnaast zal er één uur in de week een orthopedagoog betrokken zijn voor de begeleiding.

Bij de opstartfase zal één AB-er cluster 4 betrokken worden voor advies met betrekking tot o.a. inrichting van het lokaal (prikkelarm) en aanvullende pedagogische aanpak (PBS)

Onderwijs

De praktische invulling:

De groep draait in praktische zin mee met de reguliere SBO. Dit betekent dat de schooltijden hetzelfde zijn, studiedagen etc.

Het is van essentieel belang dat deze groep qua beleving van de leerlingen geen uitzonderingspositie heeft.

Didactische vakken:

Het didactische aanbod richt zich vanwege de te verwachten diversiteit binnen de groepen op het waarborgen van de ontwikkeling, zoals geschetst in het opgestelde ontwikkelingsperspectief. Waar mogelijk en wenselijk kunnen leerlingen deelnemen aan lessen binnen de reguliere SBO groepen.

Pedagogische aanpak:

Het pedagogische aanbod speelt binnen deze groepen een zeer belangrijke rol. Dit is zichtbaar in de vorm van een klimaat dat zich kenmerkt door: structuur, duidelijkheid, veiligheid en voorspelbaarheid. Daarnaast moet ook gewerkt worden met een specifieke aanpak gericht op sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag. Uit onderzoek is gebleken dat 'Positive behaviour support' (PBS) goed aansluit bij de doelgroep.

Ondersteuning en begeleiding

De competenties van de leerkrachten van deze voorziening sluiten nauw aan bij de ondersteuning en begeleiding die de leerlingen van deze groep nodig hebben.

De ondersteuning en begeleiding van de leerlingen van deze tussenvoorziening zullen grotendeels overeen komen met de zorg die de SBO's bieden. Door de kwetsbaarheid van deze doelgroep zal het echter noodzakelijk zijn om meer gesprekken te moeten voeren. Gesprekken die er bijvoorbeeld geregeld gevoerd moeten worden zijn:

- 1) Het voeren van OPP en rapportgesprekken met ouders.
- 2) Het voeren van ondersteunings- en/of begeleidingsgesprekken met ouders en zorgpartners van het onderwijs.
- 3) Leerling-bespreking met de orthopedagoog/ IB-er.
- 4) Overleg tussen de leerkrachten van de tussenvoorziening. Op locatie, maar ook tussen de beide locaties.

Naast de gesprekken is het ook van belang dat de administratie rondom deze leerlingen helder is. De dossiers van de leerlingen moeten ten alle tijden up-to-date zijn en bijgehouden worden. Het dossier bevat de volgende documenten.

- Een OPP. Daarvoor zal het format en de procedure van de SBO's gebruikt worden waar extra items aan toegevoegd kunnen worden.
- Observatieverslagen
- Gespreksverslagen
- Onderzoeksverslagen
- IQ onderzoek
- Groepsplannen indien mogelijk, maar ook individuele handelingsplannen.

Naast de gesprekken en de documenten moet er in de praktische uitvoering van de groepen ook goed nagedacht worden over de sociaal-emotionele doelen waaraan gewerkt wordt. Deze leerlingen hebben meer dan andere leerlingen de ondersteuning nodig in de sociaal-emotionele ontwikkeling.

De orthopedagoog zal een belangrijke rol spelen in de begeleiding van de leerlingen. De expertise van de orthopedagoog zal met name worden ingezet als ondersteuning van de leerkrachten op de groep. Dit zal zich met name uiten in;

- dossieronderzoek
- leerling- bespreking
- oudergesprekken
- onderhouden van contacten met de zorgpartners van het onderwijs
- advisering nader onderzoek en begeleiding.

Alle activiteiten van de ondersteuning en begeleiding zullen worden opgenomen in de zorgkalender en zullen zoveel als mogelijk aansluiten bij de zorgstructuur op de locatie van de SBO.

Organisatie & inrichting

Het inrichten van structuurgroepen binnen het SBO heeft verschillende voordelen en biedt nieuwe mogelijkheden:

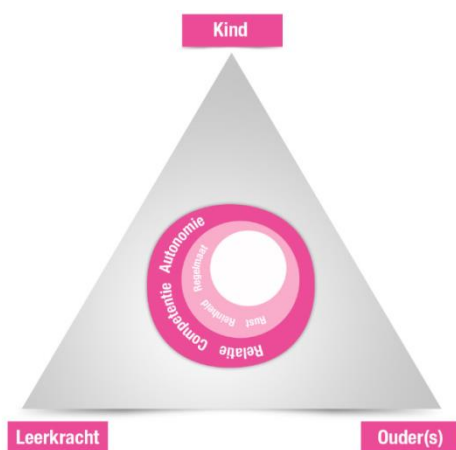
- De leerlingen binnen deze groepen kunnen profiteren van het pedagogisch en didactisch klimaat binnen het speciaal basisonderwijs. Het onderwijs vindt plaats binnen aparte groepen, maar maakt onderdeel uit van het onderwijsaanbod binnen het SBO.
- Waar mogelijk en wenselijk kunnen leerlingen meedraaien binnen de reguliere groepen. Bijvoorbeeld bij bepaalde lessen, zoals rekenen, spelling of lezen.
- Wanneer er sprake is van 'vooruitgang' t.a.v. de sociaal-emotionele ontwikkeling, kunnen leerlingen eenvoudig instromen binnen het regulier SBO of teruggeplaatst worden binnen het regulier basisonderwijs. Deze vooruitgang wordt vastgesteld aan de hand van instrumenten die in het SBO worden gebruikt (gedragsvragenlijsten).
- Over het algemeen zijn de SBO's meer thuis nabij dan het SO. Doordat de SBO's zich in of direct nabij de woonplaats van de leerlingen bevinden, is er een beperkte reisafstand en zijn er meer mogelijkheden om ook na schooltijd contact te hebben met medeleerlingen.

Op basis van bovengenoemde criteria en doelgroep beschrijving is een groeps grootte van maximaal 12 leerlingen verantwoord.

Contacten met ouders en zorgpartners van het onderwijs

Vooral bij deze doelgroep moet er sprake zijn van intensief en zorgvuldig contact met ouders en/of begeleiders. Er moet sprake zijn van een driehoek-aanpak. Vanuit deze gedachte, staat centraal, dat wij oog hebben voor:

- Elk kind
- De ouders/verzorgers
- Elke medewerker
- Relatie, competentie en autonomie
- Rust, reinheid en regelmaat

Naast een goede communicatie met ouders is samenwerking met ketenpartners van essentieel belang. Een optimale samenwerking en aansluiting met de zorgaanbieders leidt tot een goede begeleiding van deze doelgroep.

De school heeft, indien nodig, met de zorgpartners van het onderwijs contacten aangaande het verblijf van een leerling in de tussenvoorziening. De expertise van de professionals in het jeugdteam is beschikbaar via het Centrum voor Jeugd en Gezin dat vertegenwoordigd is in het OT, veelal in de functie van schoolmaatschappelijk werker.

Risico's

Wegens de beperkte omvang en plaatsingsmogelijkheden van deze voorziening, is het risico aanwezig dat er wachtlijsten ontstaan. Binnen het SWV zullen hier nadere afspraken over gemaakt moeten worden.